

Kampen mot villsvin i Norge

Forskningsprosjektet Pig non Grata

Av Erica von Essen, forsker ved Universitetet i Innlandet

Forfatterens organisasjonstilknytning:
Fakultet for anvendt økologi, landbruksvitenskap og bioteknologi
Institutt for skog- og utmarksfag, Universitetet i Innlandet, Evenstad

Utgivelsessted: Elverum

Trykk: Flisa Trykkeri AS

Foto: Thorsten Gieser og Shutterstock

© Erica von Essen, Universitetet i Innlandet, 2026
Det må ikke kopieres fra publikasjonen i strid med Åndsverkloven
eller i strid med avtaler om kopiering inngått med Kopinor.

Forfatteren er selv ansvarlig for sine konklusjoner.
Innholdet gir derfor ikke nødvendigvis uttrykk for Universitetets syn.

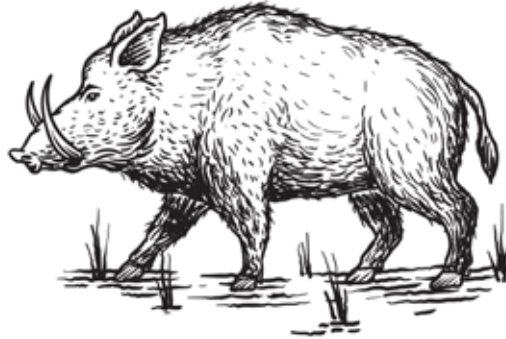
I Universitetet i Innlandets oppdragsrapportserie publiseres både internt
og eksternt finansierte FoU-arbeider.

Universitet i Innlandet - Oppdragsrapport nr. 2A/2026

ISBN trykt utgave: 978-82-8380-598-7

ISBN digital utgave: 978-82-8380-597-0

ISSN digital utgave: 2704-2685

Kampen mot villsvin i Norge

Forskningsprosjektet Pig non Grata

Av Erica von Essen,
forsker ved Universitetet i Innlandet

INNLEDNING

Villsvinet, en “innfødt inntrenger”, har kommet tilbake til Norge etter tusen års fravær og befinner seg nå i et omstridt forvaltningsregime. Fra å ha blitt tolerert etter prinsippet *færrest mulig villsvin på et minst mulig område*, er målet siden 2023 en *nullvisjon*.

Forskningsprosjektet Pig non Grata (2021–2026) har undersøkt den såkalte “kampen mot villsvin” i Norge. Det er forsker Erica von Essen ved Universitetet i Innlandet som har ledet prosjektet. Prosjektet har analysert de politiske føringene, praksisene og prosessene som muliggjør denne endringen, med fokus på biopower og necropower: myndigheten til å styre liv og beordre død. Dette handler i bunn og grunn om beslutninger om hvilken art som skal leve eller dø, under hvilke omstendigheter, på hvilke steder, og med hvilke metoder.

I tillegg viser prosjektet hvordan kampen mot villsvin utøves, eller motarbeides, av aktørene som gjør forvaltningen mulig. En stor del av arbeidet er delegert til sivilsamfunnet, spesielt jegerkorpset.

Prosessen

Datagrunnlaget omfatter 45 intervjuer med jegere, bønder, beslutningstakere, tjenestepersoner, veterinærer og dyrevernaktivister. Uenighet har vært et gjennomgående funn – mellom aktørgrupper, internt i gruppene, og til og med mellom myndigheter (for eksempel Mattilsynet vs. Miljødirektoratet). Krisepregede hendelser, som utbruddet av afrikansk svinepest i Sverige i 2023, har tidvis skapt midlertidig enighet. Likevel fortsetter jegere å verdsette villsvin som en viltart, noe som skaper sprekker i den nekropolitiske forvaltningsregimet.

Prosjektet har også inkludert dokumentanalyse, deltagende observasjon i felt (fangst av villsvin), møter med grunneiere og jaktlag, samt oppfølging av myndigheter under løpende politiske endringer. Materialet gir et rikt bilde av dynamikken rundt risiko, biosikkerhet, politikk, teknologi og jaktens sosiale verden. Funnene presenteres under fem tema:

- 1. Villsvinet som art og individ**
- 2. Overvåkning av villsvin**
- 3. Biosikkerhet**
- 4. Forvaltning**
- 5. Jaktsammenhengen**

Innhold

1. Villsvinet som art og individ	6
2. Overvåkning av villsvin	10
3. Biosikkerhet	14
4. Forvaltning	18
5. Jaktens verden	22

ART OG INDIVID

Rått beist og spennende storvilt

Villsvinet er ofte vanskelig å kategorisere. Det kan krysse seg fritt, tamgriser kan forville seg, og villsvin kan gjøres tamme.

Villsvin er på den ene siden både fremmedart og skadedyr; på den andre siden klassifiseres det som storvilt og berømmes av jegere for sin kampvilje. De kan skytes året rundt, åtejakt er fullt akseptert, og i Norge er det ikke krav om tilgang på etter-søkshund under jakten.

Dyret har blitt nattaktivt for å unngå mennesker og er svært tilpasningsdyktig i diett og leveområder (habitat) – iblant til og med i bymiljøer.

For mennesker, jegere spesielt, har villsvin ulike verdier: økonomisk (jakt, kjøtt) og opplevelsesmessig (møter, spenning).

Diskurser om villsvin kan inneholde fremmedfiendtlige holdninger, samtidig som dyrevernavtivistene generelt viser begrenset interesse for arten.

Det er en ting som er sikkert med villsvin, og det er at ingenting er sikkert. De er lunefulle, lure og har nesten litt personlighet.

– Sitat fra respondent

GODE POENGER:

Villsvinet er ofte vanskelig å kategorisere: begreper som *feral hog*, *wild pigs*, *feral swine* og *boar* brukes globalt, og refererer delvis til opphavet til populasjonen, delvis til dens egenskaper (forvillet, sky) og delvis til genetikk. Villsvin kan krysse seg fritt, tamgriser kan forville seg, og villsvin kan gjøres tamme.

Villsvin er på den ene siden både fremmedart, skadedyr og en biosikkerhetsrisiko; på den andre siden klassifiseres det som storvilt og berømmes av jegere for sin kampvilje.

Villsvin går glipp av flere rettigheter som forbindes med storvilt og annet vilt. Det kan skytes året rundt, det er akseptabelt med åtejakt, og i Norge finnes fortsatt ikke krav om tilgang på ettersøks-

hund under jakten. Villsvin er det eneste storviltet hvor det er lov å bruke kunstig lys og nattoptikk ved jakt (for å effektivisere jakten).

Opprinnelig var villsvin dagaktive, men har nå i all hovedsak blitt nattaktive for å unngå mennesker. De kan også observeres ved skumring. Jegere bruker termiske kikkerter for å lokalisere villsvin i mørket. Dette reiser spørsmål om villsvin på sikt kan gjennomgå ytterligere tilpasning for å skjule seg.

Med økende interesse for viltkjøtt og trender innen paleo- og kjøttdietter, kan villsvinkjøtt ha en viss popularitet. Men kjøttet er vanskelig å få i omløp på grunn av krav om testing og godkjente vilthåndteringsanlegg. Det er svært få viltbehandlingsanlegg i Norge i dag som tar imot villsvinslakt. Villsvinprosjektet har bare funnet et anlegg som tar imot (Hernes, Innlandet). Mange synes villsvinkjøtt smaker seigt.

Det er en fantastisk opplevelse, rett og slett. En lys vårkveld, å sitte og vente på at det kommer åringsgriser, og så kommer det noen suger med mange unger som styrer og stokker og holder på.

– Sitat fra respondent

Arten er ekstremt tilpasningsdyktig i kosthold og habitat; villsvin er som regel mest hindret av store snømengder eller bratt terreng. I Europa ser man stadig mer villsvin i byer som Roma, Berlin og Barcelona.

Villsvinet har ulike typer verdier for samfunnet og for jegere spesielt, for eksempel:

Commodity value. Betalt jakt. Kjøttet distribueres i uformelle nettverk (gave eller liknende).

Encounter value. Selve møtet er minneverdig, å observere dyret (uten å skyte) kan bidra til en verdsett jaktoplevelse.

Villsvin og villsvinjakt fungerer også som et slags anker for andre menneskelige verdier, som sosiale/ relasjonelle verdier (jegere sammen), eller økonomiske verdier knyttet til salg av teknologi, våpen og utstyr. En voksende sikkerhetsindustri påvirker også

jakten, for eksempel beskyttelsesvester til hunder. Diskurser om villsvin kan inneholde fremmedfiendtlige holdninger: «De kommer fra øst, de invaderer og formerer seg».

Villsvin er svært mottakelige for forstyrrelser i miljøet og tilpasser seg raskt til og fra steder de forbinder med fare, for eksempel etter vellykket åtejakt.

Dyrevernsaktivister har vært merkbart tause i spørsmål om villsvin: villsvinet er ikke en ambassadør for bevaring og ses ikke som et karismatisk “flagship”-dyr.

Media har viet oppmerksomhet til ikke-villsvin som har blitt forvekslet med villsvin – i Sverige har både kyr og hester blitt skutt i troen om at de var villsvin. På den andre siden har store overskrifter om «løve på frifot» i Berlin gjerne vist seg å være villsvin.

OVERVÅKING

Mange (skjulte) liv

I Norge er direkte møter med villsvin sjeldne på grunn av deres fåtall og skyhet. Dette gjør at menneskers holdninger ofte formes gjennom media, andres fortellinger og bilder. Mange forholder seg til en “spøkelsesversjon” av dyret mer enn til dyret selv.

Ny teknologi som GPS-halsbånd, droner, termiske kikkerter og viltkameraer, gjør det mulig å studere villsvinets liv på avstand og skape en relasjon gjennom skjermen. Ved å observere flokker over tid kan relasjoner bygges – også gjennom en skjerm.

Forekomst av villsvin som avsløres gjennom viltkameraer, hjelper jegere å planlegge jakten bedre. For eksempel å ikke slippe hunden i områder der villsvin oppholder seg.

Viltkameraer og avskytningsstatistikk bidrar også til økt kunnskap og legitimitet i forvaltningen.

**Med viltkameraer får vi en annen
opplevelse av omgivelsene og naturen
rundt oss med veldig detaljkunnskap,
det tror jeg.**

– Sitat fra respondent

GODE POENGER:

Villsvin blir synliggjort og gjør seg synlige på mange ulike vis i Norge i dag, både individuelt og på populasjonsnivå gjennom avskytningsstatistikk. Hvordan vi ser og opplever villsvin – altså i hvilke formater – påvirker i stor grad våre holdninger til dem.

For eksempel medfører indirekte eller medierte møter med villsvin (gjennom teknologi, andres bilder, fortellinger fra andre steder osv.) at vi blir mer avhengige av eksterne kilder for å danne et forhold til dem.

I mangel av tette villsvinstammer i landet, kombinert med villsvinenes relative skyhet, er direkte møter fortsatt ganske sjeldne. Dermed har vi ikke

så mye egen erfaring vi kan bruke som “buffer” mot for eksempel medienes fremstillinger.

I Norge har villsvin vært fraværende så lenge (siden ca. år 1000) at vi delvis må “importere” erfaring med dem. Dette inkluderer bilder, skildringer og fortellinger. Over tid etableres en egen norsk tradisjon knyttet til villsvin.

Jeg tror ikke allmennheten egentlig er klar over hvor vanvittig mange viltkameraer som finnes der ute.

– Sitat fra respondent

NYE TEKNOLOGIER

gjør at vi kan komme stadig nærmere villsvinenes “hemmelige liv”: GPS, droner, varmesikter og viltkameraer. Dette kan for eksempel bidra til at jegere kan knytte bedre kontakt med villsvin på sin egen grunn. Ved å observere flokker over tid kan relasjoner bygges – også gjennom en skjerm.

FOREKOMST AV VILLSVIN

som avsløres gjennom viltkameraer, hjelper jegere å planlegge jakten bedre, og å for eksempel ikke slippe hunden i områder der villsvin oppholder seg.

VILTKAMERAER

har bidratt til at jegere og grunneieres bidrag til forvaltning og kunnskapsnivå om vilt generelt har økt i legitimitet. De kan nå tydelig dokumentere forekomst eller uvanlig atferd hos enkelte dyr, noe de tidligere ikke hadde troverdighet til å hevde, kun basert på anekdoter.

BIOSIKKERHET

En ny samfunnsagenda

Biosikkerhet* knyttet til villsvin, overlates i økende grad til innbyggerne, der jegere ofte forventes å bidra. Det gjør de gjerne, men kun innenfor rimelige grenser og uten at deres jaktetikk eller arbeidsbelastning trues på et grunnleggende nivå.

Selv om jegere setter pris på rollen som frontlinje mot risiko knyttet til ville dyr og uønsket vilt, blir oppdraget lett utakknemlig og uglamorøst: å skyte villsvin i smitteområder oppleves mer som avfallshåndtering enn jakt.

Villsvin kan bære salmonella, trikiner, cesium (i områder påvirket av kjerneavfall) og ASF, afrikansk svinepest. Derfor testes villsvin i hele Europa. Veterinærekspertise og tester mot sykdommene blir sentrale i håndteringen av villsvin, og trussel om smitte kan veie tyngre enn andre rettigheter og friheter.

I dagliglivet er det ikke ASF som skaper mest bekymring når det gjelder villsvin – “hverdagsrisikoer” og farer som trafikkulykker, skader på jakthund, skader på avlinger og jord/mark rangeres som oftest høyere på listen. Dette fordi ASF ofte oppleves som abstrakt, hypotetisk, langt fram i tid, eller irrelevant dersom man ikke er grisebonde.

Kritiske hendelser, som sykdomsutbrudd eller når naboland bygger grensegjerder for å forebygge utbrudd, setter biosikkerhet på dagsorden og på risikolisten.

Etter slike kritiske hendelser, skjer det ofte en samling mellom ulike aktører som tidligere kan ha hatt forskjellige meninger og vurderinger om villsvin, men som nå kan forenes i Alvoret.

*Tiltak og praksiser som beskytter mennesker, dyr og miljø mot biologiske trusler, som smittsomme sykdommer, patogener eller skadelige organismer.

Jegerne vil hele tiden være i frontlinje.

– Sitat fra respondent

GODE POENGER:

Biosikkerhet overlates i økende grad til innbyggerne. Det snakkes om en samfunnsplikt der alle skal bidra.

Jegere i Norden har tradisjon og vilje til å bidra, men ikke for enhver pris. Svekker det deres jaktpraksis, går imot deres jaktetikk, eller innebærer for mye arbeid (med papirarbeid og prøver), må staten ofte bruke eksterne virkemidler for å motivere jegere, for eksempel økonomiske tilskudd.

Selv om jegere setter pris på rollen som frontlinje mot risiko knyttet til ville dyr og uønsket vilt, blir oppdraget lett utakknemlig og uglamorøst: å skyte villsvin i smitteområder oppleves mer som avfallshåndtering enn jakt.

En “veterinærisering” finner sted: veterinær-ekspertise vektlegges mer, og sivile som håndterer dyr oppfordres (ofte gjennom lov) til å ta i bruk praksiser som tidligere ble utført av profesjonelle.

Villsvin kan bære salmonella, trikiner, cesium (i områder påvirket av kjerneavfall) og afrikansk svinepest, ASF (dødeligheten gjør at det som regel ikke er mange levende villsvin med sykdommen). Derfor testes villsvin flittig i hele Europa.

Biosikkerhet er et ess i ermet: ved risiko for eller pågående smitteutbrudd eller helsefare kan rettigheter, friheter og lignende settes til side eller underordnes risikoen.

ASF er en del av den samfunnsmessige “risikopakken” knyttet til villsvin. Rent økologisk klassifiseres villsvin som en fremmedart med høy risiko.

ASF synes imidlertid å ha bidratt både til en økt risikovurdering og til en uformell forsterkning av oppfatningen av villsvin som fremmedart.

I dagliglivet er det ikke ASF som skaper mest bekymring – “hverdagsrisikoer” som trafikk-ulykker, skader på jakthund, avlinger og mark, rangeres som oftest høyere. ASF oppleves ofte som abstrakt, hypotetisk, langt frem i tid, eller irrelevant dersom man ikke er grisebonde.

Kritiske hendelser, som sykdomsutbrudd eller når naboland bygger grensegjerder for å forebygge utbrudd, setter biosikkerhet på dagsorden og på risikolisten.

Etter kritiske hendelser skjer det ofte en samling av ulike aktører som tidligere kan ha hatt ulike meninger og vurderinger om villsvin, men som nå kan forenes i alvorligheten av situasjonen.

Dette er jo bare en forsmak på de store endringene som kommer. Afrikansk svinepest har gått gradvis nordover og nordover, og slik vil det være. Det er en kjempeutfordring.

– Sitat fra respondent

FORVALTNING

Strukturer, ansvar og konflikt

Forvaltning av villsvin innbefatter klassifisering, ansvarsfordeling, overvåking og biosikkerhet. Jegere utfører ofte det praktiske arbeidet. Deres vilje til å delta påvirkes av anerkjennelse, tydelighet og samarbeid med myndighetene.

Norge skiller seg fra mange andre land, hvor sterkere insentivsystemer – “gulrot og pisk” – brukes. Regulering, straff/bøter, konkurranser eller subsidier er mekanismer staten kan bruke for å motivere blant annet jegere til å bidra i forvaltningen.

På enkelte steder i verden blir spill og konkurranser stadig mer populære som metoder for å skape interesse for jakt, rapportering og kontroll av fremmede arter. Premiepengene, medaljer og lignende kan gis til eksemplariske deltakere. Eksempler: Lionfishtournament i USA, possum-culls i New Zealand. Dette er som regel tabu i Norden, men Gullgrisen deles ut nesten årlig i Norge.

Som viltforvaltere har norske jegere et stykke å gå. Men som jegere holder de et veldig høyt nivå.

– Sitat fra respondent

GODE POENGER:

Grensebarrierer, ASF-utbrudd og europeiske nettverk både former og uttrykker strategier i villsvinforvaltning. Samtidig er norske jegere kritiske til å blindt adoptere utenlandske jaktmetoder eller forvaltningspraksis. Interne motsetninger hos myndighetene, som det sies å være tilfellet for villsvin i Norge, svekker legitimiteten til forvaltningen.

Naturen må forvaltes – det er vanskelig å la den klare seg selv per i dag, ifølge de fleste som har deltatt i denne forskningen.

Jegere mener ofte at grunneiere har fått for mye makt, at ansvaret er overlatt til dem.

Det oppleves interne motsetninger mellom myndigheter i villsvinspørsmålet. Dette undergraver legitimiteten til staten og kan gjøre det vanskeligere å følge forvaltningen. For eksempel kan jegere velge å skyte færre villsvin og redusere jakttrykket, i strid med anbefalingene i Mattilsynets og Miljødirektoratets handlingsplan mot villsvin.

En kritisk hendelse – ASF-utbrudd i Sverige – bidro til at forvaltningsmålet for villsvin ble revidert fra “minst mulig” til full utrydning.

Sikkerhetspolitikk og sperring av grenser på det europeiske kontinentet for å holde villsvin ute – Danmark/Tyskland, Tyskland/Polen m.m. – bidrar til oppfatningen av at “villsvin er nabolandets problem”. Man overser også at hovedspredningsveier for ASF er mennesker og transport.

Villsvingjerder er robuste, noen ganger elektriske, men effektiviteten er ikke helt dokumentert. Observasjoner tyder på at villsvin ofte finner kreative løsninger for å komme seg forbi sperringer. Dersom gjerder konstrueres så effektivt at de totalt hindrer passering, vil de også begrense eller stoppe mobiliteten til andre arter, som rådyr og ulv.

Europeiske initiativer og nettverk finnes for å harmonisere overvåking og kunnskap om villsvin i Europa. Det pekes på viljen til å lære av land som har kommet lenger. Men de fleste land med villsvin håndterer disse spørsmålene svært forskjellig – både jaktmetodisk og administrativt.

Det finnes en motvilje blant norske jegere mot å ukritisk adoptere teknologier og jaktmetoder, og dermed jaktkulturer, fra Europa. Dette oppleves ofte som uetisk gjennomført.

Brussel i bakgrunnen: Selv om Norge ikke er medlem av EU, konstateres det at 75 % av beslutninger om jaktforvaltningsregler på en eller annen måte kommer fra EU.

Det virker som om det blir skutt mer villsvin etter det ble premiering osv. Men jeg er redd for at det kommer til å øke. At man ikke greier å skyte ut nok.

– Sitat fra respondent

JAKTENS VERDEN

Teknologi, etikk og identitet

Villsvinjakt fungerer som en arena for testing av ny teknologi, våpen og jaktformer og veksler mellom eksklusivitet og samfunnsnytte. Åtejakt krever tålmodighet og fysisk utholdenhet, mens drivjakt og bruk av hunder er omstridt i Norden.

Det er åtejakt som er vanligst i Norge og Sverige. Dette er en individuell jaktform som ofte oppfattes som ganske slitsom og lite glamorøs, hvor lange og kalde kvelder går med til å sitte i et jakttårn og speide mot åtet i håp om at det dukker opp villsvin. Åtejakt blir ofte sett på som kveldsarbeid for å holde villsvin unna åkrer.

Villsvinjakt oppfattes også som actionfylt og noe nytt og eksklusivt. Jegere står i en identitetskrise når det gjelder jaktens rolle i samfunnet – sport eller samfunnsnytte? De har befolkningens aksept først og fremst ved det siste.

Jegere håndterer etiske spørsmål knyttet til ny teknologi, særlig termiske kikkerter, samtidig styrkes jaktens sosiale verdi gjennom fellesskap, historier og deling av bilder på sosiale medier.

Noe nytt å jakte på, men i og med at det er et så sjeldent dyr, for det er det jo enda i Norge, så vil det jo selvfølgelig være litt eksklusivt, litt annerledes.»

– Sitat fra respondent

GODE POENGER:

Villsvinjakt fungerer som en inngangsport og en første arena for en rekke fenomener: ny teknologi og nye våpen – og med disse ny etikk; nye jegere; og delvis nye jaktmetoder. Dette gjør jaktformen til en eksperimentell arena der normene ikke er fastlåst.

Selv om det i flere deler av verden finnes subkulturer knyttet til villsvinjakt og en bestemt «type» villsvin-jegere, er dette mer flytende i Skandinavia og Europa generelt: de fleste jegere kan drive med det.

Villsvin kan jaktes med åte, drivjakt, smygjakt eller fellefangst. Det er ikke tillatt å jakte villsvin i Norge med løse på drevet halsende hund. Dette er tillatt i Sverige. Det vanligste i Norge – og også i Sverige – er åtejakt. Dette er en individuell jaktform og ofte oppfattet som ganske slitsom og lite glamorøs, der lange, kalde, mørke kvelder går med til å sitte i et jakttårn og speide mot åtet i håp om at det dukker opp villsvin.

Det finnes samtidig en etablert forestilling blant norske jegere om at drivjakt på villsvin forbindes med store gods, invitert jakt og dårlig jaktetikk. Mange uttrykker uro for at en slik jaktform kan få fotfeste i Norge dersom man ukritisk adopterer jakt-tradisjoner fra andre land.

Selv om grunneiere drar nytte av at jegere holder villsvinbestanden nede, kan det være vanskelig å etablere samarbeid: grunneiere ønsker betaling for å leie ut jaktretten. Det finnes ulike lokale samarbeidsformer, og noen steder er alle parter fornøyde. Tilgangen til villsvinjakt er likevel fortsatt litt eksklusiv i Norge.

Villsvinjakt veksler mellom nytelse og nytte. Den kan være actionfylt og – særlig i Norge – oppfattes som noe nytt og eksklusivt. Samtidig blir åtejakt ofte sett på som kveldsarbeid for å holde villsvin unna åkrer. Jegere står i en identitetskrise når det gjelder jaktens rolle i samfunnet – sport eller samfunnsnytte? De har befolkningens aksept først og fremst ved det siste.

Jeg var veldig skeptisk til nattoptikk og termisk, da jeg flyttet hit, før jeg begynte med dette. Men etter hvert som en har hørt mer om det, testet litt eller lånt av andre, og observert dyr med det, skjønner jeg at det er nødvendig på villsvin.

– Sitat fra respondent

Innføringen av ny teknologi og våpen i villsvinjakta (ofte med opprinnelse i militær kontekst) problematiseres av jegere som en utfordring for etikk og jaktens legitimitet. De erkjenner at ny utrustning som regel møtes med skepsis, men etter hvert integreres og normaliseres.

Samtidig eksisterer det grupperinger i jegermiljøet som profilerer seg gjennom hvilke våpen og hvilken teknologi de bruker – og hvilke de tar avstand fra.

Villsvingaltenes størrelse og kampvilje, og villsvinenes evne til å forsvare seg, kombinert med kroppsmassen, gjør jakten fysisk krevende – særlig om man ikke er et stort lag, slik som under elgjakt.

Dette, kombinert med ny teknologi i jakten, har bidratt til at villsvinjakt i flere miljøer oppfattes som macho.

Termiske kikkerter, som de siste årene har blitt tillatt i villsvinjakt, er et mye diskutert tema i jeger-

miljøer. Det snakkes om mulig misbruk også mot annet vilt, og risikoen for at man tar skudd man ikke er 100 % trygg på. Likevel ønsker de fleste jegere muligheten til å bruke dem. I 2026 erstattes betegnelsen «kunstig lys» i viltressursloven med «synlig lys og særskilte siktemidler».

Bruk av hund i villsvinjakt forblir kontroversielt og delvis tabu: i mange deler av verden brukes hunder aggressivt for å konfrontere villsvin, mens man i Norden og de fleste steder i Europa forsøker å begrense bruken til ettersøk.

At jegere «alltid jakter» vises tydelig i villsvinjakt: det krever forarbeid og rekognosering, og byttet må spores, håndteres, testes for smitte, slaktes, distribueres og tilberedes.

Villsvinjakt lever også videre i bilder og historier i jegermiljøet. Bilder på sosiale medier har blitt «det nye troféet» for dagens jegere, som kan oppnå status gjennom imponerende bilder.

LITTERATURLISTE – et utvalg

- von Essen, E. Cederholm Andersson, E. 2025. Animals for recreational hunting. In. Battini, N (ed). *The Economics of Non-Human Animals: Revaluing Life for a Liveable Planet*. Ch. 7. Springer. <https://link.springer.com/book/9783032175793>
- Wathne Gelink, H. Krange, O. 2025. *Norsk villsvinpolitikk: Griseuflaks for uønska svin. Hjorteviltet*. Stiftelsen Elgen. Utgåva 2025 (p. 24-28). <https://hjorteviltet.no/utgaver>
- Pohl Harrison, A. von Essen, E. 2025. Mellem Rifler og Refleksion: Vildsvinejagt som Rum for Sårbarhed. *Jordens Folk: Etnografisk Tidsskrift* (60): 2. <https://tidsskrift.dk/jf/article/view/161172>
- von Essen, E., H. W. Gelink, H. Figari and O. Krange (2025). *The beast from the east: Preparing for cross-border wild boars in Norway*. *Geoforum* 166: 104421. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0016718525002210>
- Gelink, H. W., & von Essen, E. 2025. *Wild boar management in Norway – a system of selective prioritization and conflicting inter-governmental opinions*. *Journal of Environmental Planning and Management*, doi: 10.1080/09640568.2025.2524839
- von Essen, E and Bhardwaj, M. 2025. Fence and Fensibility: Using technology to direct wildlife. In (eds) Harrison, A and Eilenberg, M. *Biosecurity Fencing: Governing Biosecurity and Unruly Nature*. Helsinki University Press (pp. 233-266). ISBN: 978-952-369-125-4. <https://hup.fi/books/e/10.33134/HUP-30>
- ENETwild Consortium - www.enetwild.com (a project funded by EFSA). 2025. *From Field to Database: a review of hunting bag data collection practices, obstacles and solutions across European countries*. <https://zenodo.org/records/16281457>
- ENETwild Consortium - www.enetwild.com (a project funded by EFSA). 2024. *Effectiveness of methods for controlling wild boar movements*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12705762>
- von Essen, E. Ahlberg, K., Cole, T. Karlsson, B.G, Macek, I. 2024. *Dealing with biodiversity dilemmas in ordinary places: the case of invasive and introduced species*. *Nature & Culture*. Vol 19: 3, 2024, pp: 237–245 doi: 10.3167/nc.2024.190301
- von Essen, E. Wathne Gelink, H. Figari, H., Krange, O. 2024. *Hunting for volunteers: toward understanding embedded motivations for citizen science contributions among Norwegian hunters in the case of wild boar*. *Journal of Environmental Management*. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479724036454>
- von Essen, E. The Virtual Animal in the Digital Anthropocene: Empowered or Subjugated? 2023. *The Routledge International Handbook of More-than-Human Studies*. Franklin, A. Routledge International Handbook Series pp. 241-254
- von Essen, E. Drenthen, M., Bhardwaj, M. 2023. How fences communicate interspecies codes of conduct: toward bidirectional communication? *Wildlife Biology*. Special Issue: Fences in conflict management. doi.org/10.1002/wlb3.01146
- von Essen, E. O'Mahony, K. Szczygielska, M. Arregui, A. Vaté, V. Gieser, T. Broz, L. 2023 The Many Boar Identities: Understanding difference and change in the geographies of European wild boar management. *Journal of Environmental Planning and Management* 10.1080/09640568.2023.2269312
- Vajas P, Von Essen E, Tickle L, Gamelon M. *Meeting the challenges of wild boar hunting in a modern society: The case of France*. *Ambio*. 2023 Mar 21. doi: 10.1007/s13280-023-01852-
- von Essen, E. Drenthen, M., Bhardwaj, M. 2023. How fences communicate interspecies codes of conduct: toward bidirectional communication? *Wildlife Biology*. Special Issue: Fences in conflict management. doi.org/10.1002/wlb3.01146
- von Essen, E. Allen, M. (2022). Skill or Slaughter in 'Fair Chase': Animal Resistance to Modern Sports Hunting. *Between the Species*. Vol. 25 (1): 149-167. <https://digitalcommons.calpoly.edu/bts/>

Foto: Johanna Säll/
Stockholms universitet

Erica von Essen er forsker innen menneske–vilt-relasjoner, blant annet konflikter knyttet til viltforvaltning, problemdyr i samfunnet og jaktspørsmål i Norden. Hun er tilknyttet forskningsprosjektet Pig non Grata ved Universitetet i Innlandet på Evenstad og er ansatt som forsker ved Stockholm Resilience Center, hvor hun leder et Biodiversa+-prosjekt om vilt i byer samt et prosjekt om digital viltovervåking finansiert av Naturvårdsverket.

Villsvinet, en “innfødt inntrenger”, har kommet tilbake til Norge etter tusen års fravær og befinner seg nå i et omstridt forvaltningsregime. Fra å ha blitt tolerert etter prinsippet *færrest mulig villsvin på et minst mulig område*, er målet siden 2023 en *nullvisjon*.

Forskningsprosjektet *Pig non Grata* (2021–2025) har undersøkt den såkalte “kampen mot villsvin” i Norge. Det er forsker Erica von Essen ved Universitetet i Innlandet som har ledet prosjektet. Prosjektet har analysert de politiske føringene, praksisene og prosessene som muliggjør denne endringen, med fokus på biopower og necropower: myndigheten til å styre liv og beordre død. Dette handler i bunn og grunn om beslutninger om hvilken art som skal leve eller dø, under hvilke omstendigheter, på hvilke steder, og med hvilke metoder.

I tillegg viser prosjektet hvordan kampen mot villsvin utøves, eller motarbeides, av aktørene som gjør forvaltningen mulig. En stor del av arbeidet er delegert til sivilsamfunnet, spesielt jegerkorpset.